

Rozsudek Nejvyššího soudu SSR ze dne 18.07.1975, sp. zn. 1 Cz 53/75, ECLI:CZ:NS:1975:1.CZ.53.1975.1

Číslo: 11/1977

Právní věta: Premlčacia doba na uplatnenie nároku na vydanie neoprávneného majetkového prospechu z plnenia, ktorého právny dôvod odpadol, keď právoplatne rozhodnutie správneho orgánu o priznaní tohto plnenia bolo potom zrušené po preskúmaní rozhodnutia mimo odvolacieho konania, začne plynúť až do právoplatnosti tohto rozhodnutia o zrušení pôvodného preskúmaného rozhodnutia a nie už vtedy, keď sa správny orgán dozvedel (napr. z protestu prokurátora), že pôvodné rozhodnutie bolo vydané v rozpore so zákonom, iným právnym predpisom alebo všeobecne záväzným nariadením.

Soud: Nejvyšší soud SSR

Datum rozhodnutí: 18.07.1975

Spisová značka: 1 Cz 53/75

Číslo rozhodnutí: 11

Číslo sešitu: 2-3

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Neoprávnený majetkový prospěch, Prokurátoři, Promlčení, Rozhodnutí jiných orgánů

Předpisy: 40/1964 Sb. § 102
§ 107

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Žalující Čs. štát - ONV v P. B. sa žalobou domáhal, aby žalovaný bol zaviazaný zaplatiť mu 8000 Kčs s prísl. V žalobe uviedol, že rozhodnutím MNV v P. z 20. 11. 1969 bol žalovanému na základe jeho žiadosti podľa vyhlášky č. 137/1968 Zb. o finančnej, úverovej a inej pomoci družstevnej a individuálnej bytovej výstavbe (v znení vyhlášky č. 26/1969 Zb.) /1/ priznaný príspevok na cenové vyrovnanie vo výške 8000 Kčs a tento príspevok bol žalovanému aj vyplatený. Na základe protestu okresného prokurátora potom ONV v P. B. rozhodnutie MNV v P. z 20. 1. 1969 (ako aj neskoršie rozhodnutie ONV v P. B. v tejto veci) zrušil rozhodnutím z 20. 9. 1974 č. j. Výst. 1330/74 - 176.2A/10 - pôž., ktoré nadobudlo právoplatnosť 11. 10. 1974. Keďže príspevok 8000 Kčs bol poskytnutý žalovanému neoprávnene a žalovaný ho napriek výzvam nevrátil, domáhal sa žalobca zaplatenia 8000 Kčs žalobou.

Žalovaný navrhol žalobu zamietnuť z toho dôvodu, že 8000 Kčs prijal dobromyseľne.

Okresný súd v Považskej Bystrici rozsudkom žalobu zamietol pre premlčanie (§ 107 ods. 1 O. z.), lebo ONV v P. B. vedel o neoprávnene poskytnutom cenovom vyrovnaní v sume 8000 Kčs už v r.

1972 a žalobu na vydanie neoprávneného majetkového prospechu podal na súd až 7. 11. 1974.

Najvyšší súd SSR rozhodol o sťažnosti pre porušenie zákona, ktorú podal generálny prokurátor SSR, tak, že uvedeným rozsudkom súdu prvého stupňa, ktorý sa stal právoplatný, bol porušený zákon.

Z odôvodnenia:

Podľa ustanovenia § 100 ods. 1 O. z. právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až § 110 O. z.). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

Právo na vydanie neoprávnené získaného majetkového prospechu sa premlčí za rok odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že majetkový prospech bol neoprávnené získaný a kto ho získal (§ 107 ods. 1 O. z.).

Žalovaný dostal príspevok na cenové vyrovnanie vo výške 8000 Kčs, a to na základe právoplatného rozhodnutia MNV.

Okresný národný výbor v P. B. síce už v r. 1972, keď dostal oznámenie Stredoslovenského KNV z 11. 11. 1972, vedel, že žalovanému bol príspevok na cenové vyrovnanie poskytnutý neprávom v rozpore s platnými predpismi, avšak toto ho ešte neoprávňovalo na podanie žaloby o vrátenie neoprávneného majetkového prospechu.

Žalovaný dostal príspevok na cenové vyrovnanie na základe právoplatného rozhodnutia národného výboru a toto rozhodnutie bolo právnym dôvodom pre plnenie žalovanému. Až keď tento právny dôvod odpadol, stalo sa plnenie poskytnuté žalovanému plnením bez právneho dôvodu podľa ustanovenia § 452 O. z. Právny dôvod odpadol až zrušením pôvodného rozhodnutia, ktorým bol príspevok na cenové vyrovnanie priznaný.

Súd by nemohol rozhodovať o návrhu žalobcu na vrátenie neoprávneného majetkového prospechu, keby nebolo zrušené rozhodnutie o poskytnutí príspevku na cenové vyrovnanie, lebo by bol musel z právoplatného administratívneho rozhodnutia vychádzať (§ 135 ods. 2 O. s. p.). Nemohol by teda bez zrušenia tohto rozhodnutia sám posúdiť otázku, že žalovanému bol poskytnutý príspevok na cenové vyrovnanie oprávnené v súlade s právnymi predpismi alebo nie.

Až keď bolo zrušené rozhodnutie o priznaní príspevku na cenové vyrovnanie, zanikol dôvod plnenia a žalobca mohol vymáhať od žalovaného neoprávnené poskytnuté plnenie.

Ak zanikol právoplatným zrušením pôvodného rozhodnutia o priznaní príspevku na cenové vyrovnanie právny dôvod plnenia, len odvtedy začala žalobcovi plynúť jednoročná subjektívna premlčacia lehota podľa ustanovenia § 107 ods. 1 O. z. K zrušeniu pôvodného rozhodnutia došlo právoplatne 17. 10. 1974 a žaloba žalobcu bola podaná na súde 7. 11. 1974, takže jednoročná premlčacia lehota neuplynula.

Súd prvého stupňa žalobu zamietol z dôvodu premlčania hoci dlžník sa premlčania nedovoľal a súd ho ani nepoučil o jeho práve namietat premlčanie, hoci tak bol povinný urobiť (§ 5 O. s. p.).

Keď súd prvého stupňa vychádzal z iného právneho názoru a v dôsledku toho nevykonal vo veci ani potrebné dokazovanie, porušil svojím rozhodnutím zákon v ustanoveniach § 1, § 2, § 6, § 120 ods. 1, § 135 ods. 2 a § 153 ods. 1 O. s. p. v súvislosti s ustanoveniami § 100 ods. 1, § 107 ods. 1 a § 452 O. z.

1) v ČSR vyhlášky č. 14/1969 Zb.